Міністерство освіти і науки України
Інститут модернізації змісту освіти
Stefan cel Mare University of Suceava, Romania
Adam Mickiewicz University, Poland
Fil. Dr. Jan-U. Sandal Institute, Norway
School of Commerce & Management Mohan Babu University, Tirupati, India
Amity Institute of Behavioural Health and Allied Sciences,
Amity University Bengaluru, India
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

V Міжнародна науково-практична конференція

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

14 травня 2026 р.

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

V International scientific and practical conference of young scientists

STRATEGIC ORIENTATIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN UKRAINE AND WORLD

May 14, 2026

CONFERENCE PROCEEDINGS

Чернігів 2026

УДК 330.34
С83

Друкується за рішенням вченої ради Національного університету «Чернігівська політехніка» (протокол № 6 від 25 травня 2026 р.).

Стратегічні орієнтири сталого розвитку в Україні та світі» : V Міжнародна С83 науково-практична конференція (м. Чернігів, 14 травня 2026 р.) : тези доповідей. – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2026. – 266 с.

ISBN 978-617-8584-04-7

Збірник містить тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених «Стратегічні орієнтири сталого розвитку в Україні та світі». Висвітлені питання, присвячені еколого-економічним аспектам сталого розвитку та його фінансовому забезпеченню в умовах економічної нестабільності і цифрових трансформацій, розвитку обліку, оподаткування та аудиту в умовах цифровізації, правовим викликам і реформам у правоохоронній діяльності, вдосконаленню менеджменту, публічного управління та підприємництва через впровадження інноваційних підходів, а також мультидисциплінарним підходам у соціальній роботі, психології та реабілітації, які сприяють сталому розвитку суспільства та покращенню якості життя. Видання орієнтоване на теоретиків і практиків, науковців, викладачів та здобувачів вищої освіти, а також представників органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських організацій та бізнесу, які беруть участь у формуванні та реалізації стратегій збалансованого розвитку.

Матеріали збірника представлено в авторській редакції. Відповідальність за зміст публікацій та достовірність джерел посилань несуть автори.

Проєкт фінансується Європейським Союзом, проте висловлені погляди та думки належать лише авторам цього проєкту і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу, KIC Legal Entity або Європейського виконавчого агентства з питань клімату, інфраструктури та навколишнього середовища. Ні Європейський Союз, ні грантодавець не можуть нести за них відповідальність. Цей проєкт отримав фінансування в межах дослідницької та інноваційної програми Європейського Союзу Horizon Europe Pathways2Resilience відповідно до грантової угоди № 101093942. Європейська Комісія не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, що міститься в цьому матеріалі.

Організаційний комітет:

Голова:

Новомлинець О.О., д.т.н, проф., заслужений працівник освіти України, ректор Національного університету «Чернігівська політехніка».

Заступники голови:

Приступа А.Л., к.т.н, доцент, проректор з наукової роботи НУ «Чернігівська політехніка»;

Дерій Ж.В., д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки, обліку і оподаткування.

Члени організаційного комітету:

Cristina Gabriela Cosmulese, PhD, Department of Accounting, Audit and Finance, Ştefan cel Mare University of Suceava;

Nadiia Reznik, Dr. Prof. UNIWERSYTET JUTRA II - zintegrowany program rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polska;

Rafał Dymczyk, Dr. hab., Prof., Head of the Center for Philippine Studies, Head of Laboratory of Humanistic Interdisciplinary Studies, Program Council of Inter-Area Individual Studies in the Humanities (MISH), Adam Mickiewicz University, Poznan;

Sandeep Kumar Gupta, Professor, School of Commerce & Management Mohan Babu University, Tirupati, India;

Saranya T. S, Associate Professor Amity Institute of Behavioural Health and Allied Sciences, Amity University Bengaluru, India;

Jan-Urban Sandal, Dr. Prof., founder and owner of Fil. Dr. Jan-U. Sandal Institute;

Акименко О.Ю., д.е.н., професор, професор кафедри економіки, обліку і оподаткування;

Гнедіна К.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування;

Мініна О.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування;

Перетятько Ю.М., заступник директора ННІ БЕА, к.е.н., доцент;

Самко О.О., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування;

Сидоренко О.О., учений секретар**,** к.е.н., доцент;

Шадура-Никипорець Н.Т., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування.

ISBN 978-617-8584-04-7

© Національний університет «Чернігівська політехніка», 2026

Реалізація запропонованої методики оцінювання на основі поєднання динамічного підходу та методу матриць дозволило узагальнено оцінити стан впливу економічної стійкості на економічну безпеки на основі подібності заданих співвідношень між ключовими економічними показниками їх безпечному співвідношенню. Однак запропонований методичний підхід базується на бінарній системі побудови матриць тому не дозволяє враховувати кількісні характеристики темпів зміни заданих показників, що обумовлює необхідність застосування методу інтегрального оцінювання.

УДК 338.242:334.722

Хардін О.О., здобувач третього (аспірантського) рівня вищої освіти
Науковий керівник: **Онищенко С.В.,** д-р екон. наук, професор, професор кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, Україна

ІНДИКАТОРНИЙ ПІДХІД ДО ВИЯВЛЕННЯ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Ключові слова: *малий та середній бізнес, економічна безпека, виклики, ризики, загрози, індикатор, порогові значення, моніторинг, євроінтеграція.*

В умовах євроінтеграції та зростання глобальних викликів забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання набуває особливого значення для сталого розвитку України [1]. Поглиблення євроінтеграційних процесів поряд із додатковими можливостями генерує низку додаткових загроз економічній безпеці підприємств, першочергово пов'язаних із підвищенням регуляторних вимог для входу до єдиного ринку ЄС та зростанням конкуренції. Оскільки саме малий та середній бізнес відіграє роль драйвера економічного зростання [2], моніторинг і запобігання загроз його економічній безпеці варто розглядати як пріоритетний напрям менеджменту й публічного управління.

Для формування ефективних механізмів забезпечення економічної безпеки малого та середнього бізнесу України в умовах глобальної нестабільності, варто розрізняти деструктивні чинники економічної безпеки, до яких відносяться виклики, ризики та загрози. Своєю чергою, саме загроза виступає імперативним поняттям економічної безпеки підприємств з позицій захисного підходу, за яким економічну безпеку підприємств розглядають як стан захищеності їхніх ресурсів від зовнішніх і внутрішніх загроз, що дає змогу забезпечувати стале економічне зростання бізнесу [3]. Це обумовлено характером впливу загроз, які на відміну від викликів і ризиків можуть суттєво підірвати стійкість підприємств та/або унеможливити його функціонування. Тому особливого значення набуває проактивний підхід до забезпечення економічної безпеки малого та середнього бізнесу, що передбачає раннє виявлення, моніторинг та запобігання загрозам [4].

Ефективним інструментом виявлення загроз економічній безпеці малого та середнього бізнесу є індикаторний підхід, який ґрунтується на моніторингу кількісних і якісних показників (індикаторів) та ідентифікації відхилень їхніх фактичних значень від встановлених порогових (граничних) [4, 5]. Алгоритм виявлення загроз з використанням індикаторного підходу представлено на рис. 1.

Рис. 1. Алгоритм виявлення загроз економічній безпеці малого і середнього бізнесу з використанням індикаторного підходу*

**Авторська розробка*

Основним недоліком індикаторного підходу є значний суб'єктивізм при визначенні індикаторів та їх порогових значень, які в динамічних умовах ринку постійно змінюються [5]. Так, євроінтеграція формує специфічні загрози малому і середньому бізнесу, оцінювання яких за індикаторним підходом ускладнене обмеженим переліком відповідних кількісних і якісних показників (табл. 1).

Таблиця 1 - Індикатори загроз економічній безпеці малого і середнього бізнесу в умовах євроінтеграції

Види загроз	Характер прояву загрози	Індикатори загроз
Регуляторно-правові	Адаптація до стандартів ЄС потребує значних витрат на технічне переоснащення, сертифікацію продукції, впровадження систем управління якістю (ISO, HACCP тощо), що можуть бути непропорційно високими для малих і середніх підприємств.	Частка витрат на відповідність регуляторним вимогам у загальних витратах підприємства; кількість невідповідностей, виявлених під час перевірок; рівень правової обізнаності керівництва щодо норм ЄС.
Конкурентні	Відкриття ринків призводить до посилення конкуренції з боку європейських виробників, які мають вищу продуктивність, доступ до дешевого фінансування та розвинену інфраструктуру підтримки.	Динаміка частки ринку підприємства; індекс цінової конкурентоспро-можності продукції; рівень імпортозаміщення у відповідному сегменті.
Фінансові	Курсова нестабільність, зміна умов кредитування, підвищення вартості ресурсів і логістики в перехідний період можуть критично впливати на фінансову стійкість малого та середнього бізнесу.	Коефіцієнт фінансової автономії; рівень простроченої дебіторської та кредиторської заборгованості; показник покриття відсотків за кредитами.
Кадрові	Євроінтеграція супроводжується посиленням трудової міграції до країн ЄС, що спричиняє дефіцит кваліфікованих кадрів, особливо критичний для малих підприємств.	Рівень плинності кадрів; частка вакансій, що залишаються незаповненими понад 3 місяці; витрати на навчання та перекваліфікацію персоналу.
Інформаційно-технологічні	Вимоги ЄС щодо цифровізації, захисту персональних даних (GDPR), електронного документообігу створюють додаткове навантаження на малий і середній бізнес.	Рівень цифрової зрілості підприємства; частка процесів, охоплених автоматизацією; наявність/відсутність політики захисту даних

Методологічно найскладнішим етапом є встановлення порогових значень для визначених індикаторів. Утім, подолання зазначених складнощів та обмежень з використанням експертного методу дозволяє формувати дієві механізми раннього виявлення та запобігання реалізації загроз. Таким чином, індикаторний підхід має практичне значення та перспективи для впровадження малим та середнім бізнесом як ефективного інструмента ідентифікації загроз економічній безпеці в умовах євроінтеграції.

Список використаних джерел: 1. Onyshchenko S., Maslii O., Ivaniuk B. The Impact of External Threats to the Economic Security of the Business. *7th International Conference on Modeling, Development and Strategic Management of Economic System: Collection of scientific articles*. Atlantis Press, Paris, France, 2019. С. 156–160. DOI: https://doi.org/10.2991/mdsmes-19.2019.30. **2.** Чайкіна А., Маслій О., Черв'як А. Сучасні драйвери підвищення економічної безпеки країни в умовах цифрової трансформації. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 2 (49). С. 307–313. DOI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-49. **3.** Коптєва Г.М. Класифікація підходів до оцінки економічної безпеки підприємства. *Східна Європа: Економіка, бізнес та управління*. 2020. Випуск 2 (25). С. 221-229. **4.** Пугач О. Моделювання загроз системі економічної безпеки національної економіки з позицій їх своєчасного виявлення та передбачення. *Економіка і регіон*. 2015. № 3 (52). С. 103-109. **5.** Ківшик О. П. Критичний аналіз методичних підходів до оцінювання економічної безпеки підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 4. С. 159 – 166.

УДК 334.7:005.511

Шкурко М.С., здобувачка (першого) бакалаврського рівня вищої освіти, гр. ОА-241
Науковий керівник – **Акименко О. Ю.,** д-р. екон. наук, професор, професор кафедри економіки, обліку і оподаткування
Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ В ЕКОНОМІЦІ ПІДПРИЄМСТВА

Ключові слова: *економіка підприємсттва, економічний простір, методологічний інструментарій прогнозування, планування, прогнозування**,** обліково-аналітичні показники, управління, стратегія.*

У сучасних умовах ринкової мінливості та високої економічної невизначеності, успішне функціонування підприємства безпосередньо залежить від ефективності системи стратегічного менеджменту. Планування та прогнозування виступають ключовими взаємопов'язаними елементами управління, які забезпечують фінансову стійкість бізнесу та визначають вектор його розвитку. Прогнозування дозволяє оцінити альтернативні варіанти майбутнього стану середовища, тоді як планування трансформує ці очікування у конкретні обліково-аналітичні показники, цільові орієнтири та бюджети. Тільки за умови інтеграції економічного прогнозу та чітко структурованого плану, підприємство здатне раціонально розподіляти ресурси та мінімізувати потенційні фінансові ризики.

Економічне планування – це функція менеджменту, що визначає цілі підприємства, формує заходи для покращення фінансових результатів і запобігає ризикам банкрутства. Процес є однаково важливим для бізнес-планів новостворених фірм та для поточного управління діючим бізнесом. Він реалізується у п'ять етапів: визначення цілей, формування завдання, вибір методів, деталізація робіт за виконавцями та підсумковий контроль. Об'єктом процесу є

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

V Міжнародна науково-практична конференція

(м. Чернігів, 14 травня 2026 р.)

Тези доповідей

Відповідальний за випуск О. Ю. Акименко
Комп’ютерне складання та верстання О. Ю. Акименко

Підписано до друку26.05.2026. Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 15,46. Тираж 100 пр. Замовлення № 20/26.

Редакційно-видавничий відділ Національного університету «Чернігівська політехніка»
14035, Україна, м. Чернігів, вул. Шевченка, 95.
Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 7128 від 18.08.2020 р.